

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СУБСИДІЙ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

ст. викладач Жукова Т.А.
студентка Дмитренко Ю.В.

Сумський державний університет (Україна)

На сьогоднішній день особливо є актуальною проблема енергетики. З 1 квітня тарифи на енергетичні послуги різко зросли: газ на 280%, тепло на 72%. За словами експертів нові тарифи є неминучими. Раніше українці за тепло платили 1/3 всієї вартості опалення, а решту сплачувала держава через податки. Товар не може коштувати менше, ніж він коштує, а держава останні роки доплачувала за населення вартість використаних енергоресурсів. Природно, що Держбюджет не витримував такого навантаження. Постає проблема: як вибратися із фінансової прірви.

Нездоровою схемою субсидування тягнула країну у фінансову прірву у дефолтний чи переддефолтний стан. Так як підвищення тарифів ми ніяк не можемо уникнути, то необхідно зробити відповідні кроки щодо зменшення споживання енергетичних послуг і держава повинна в цьому допомогти. Вирішити цю проблему можна за кошти українського населення. Лише суттєве скорочення споживання енергії зменшить витрати населення та держави.

Проаналізуємо роль субсидій у вирішенні даного питання. Одними з цілей надання енергетичних субсидій є зменшення вартості енергоресурсів для населення та промисловості. Але також субсидії спричиняють і негативні ефекти такі як:

- нераціональне споживання енергії;
- збільшення навантаження на Державний бюджет;
- створення загроз енергетичній безпеці за рахунок збільшення імпорту;
- стимулювання шахрайства та корупції в субсидуванні.

Основними проявами є низька прозорість діяльності державних енергетичних підприємств та підкуп посадових осіб, які беруть участь в управлінні розподілом продукції;

Зазначимо основні шляхи вирішення існуючих проблем. Перш за все необхідно заохотити, збільшити стимули у населення економити на споживанні. На сьогодні існує низька персональна відповідальність перед оплатою за спожитий ресурс. Субсидії – неадресні, гроші не йдуть прямо до споживача, а до монополій, а це означає, що споживач не матиме мотивації економити енергетичні ресурси.

Не менш важливим є питання щодо організації самого процесу субсидування. Важливим кроком став би перехід до електронної системи оформлення субсидій. Так як вони надаються не лише літнім людям, а ще і молоді, яка цього також потребує. Здійснення такого заходу спростить та впорядкує процес адміністрування субсидій, зменшить черги, збільшить кількість осіб, що зможуть користуватися ними.

Також важливим питанням є наявність технічного забезпечення з боку організацій, що постачають енергопослуги. Сюди відносять забезпечення лічильниками населення для можливості визначення реального рівня споживання ресурсу, перевірка техніки та її ремонт. Статистика показує, що встановлення лічильника є економічнішим у 1,5 рази при сплаті за споживання.

Надання субсидій не є єдиним рішенням проблеми. При збільшенні цін на енергоносії доцільно було б створити програми для допомоги утеплення будинків. До зменшення споживання енергії необхідно підходити не індивідуально, а масово. Це стосується житлових будинків, де необхідно утеплювати не окремі квартири чи частини будинку, а повністю. Такі заходи значно зменшать споживання енергії по всьому будинку.

Отже, до основних напрямів реалізації енергетичної політики віднесемо:

- боротьба з корупцією;
- взяти під контроль природні монополії на енергетичні ресурси, активізувати діяльність антимонопольного комітету;
- повернути довіру до тарифної політики;
- створення програм щодо утеплення будинків;
- спрощення організаційного процесу оформлення та перевірки субсидій, створення електронних ресурсів для швидшого адміністрування заявок;
- створення нових інтродуційованих програм субсидування (субсидування альтернативних джерел енергії).

Введення усіх цих заходів забезпечить зменшення споживання енергетичних ресурсів та збільшить персональну відповідальність за їх споживання.

1. Серебрянський Д.М. Енергетичні субсидії: світові тенденції та українська практика / Д.М. Серебрянський, Н.В.Новицька // Наукові записки. Серія "Економіка". Випуск 19. – 2012. – С.56-60.
2. «Про тарифи та енергетичну незалежність країни, недоліки субсидій» [інтерв'ю з експертом енергетичної групи Реанімаційного пакету реформ А. Зінченко / Телеканал новин "24"] // Аудиторія. – 2015. – 2 квітня.